

J E L E N K Ö R.

4. szám.

Pest szombat. Január. 12dikén.

1833.

Foglatat: Magyarország (országgyűlési hírek a' pozsonyi két és bécsi újságok, mint sinórmértékül szabott kalauzok után. Kinevezés. Pesti közgyűlési határozat. N. Szombaton „jót előmozdító Társaság“ Egerben Casino. H. M. vásárhelyi új évkívánat-helyetti jótét. Halálozások). Ausztria. Anglia (londonban püspökgyűlés. Conrrier a' hollandi ügy felett). Franciaország (francia követváltóságok a' kül ndvaroknál. Berryi hgné. A' lengyel comité Párisból kitiltatik. Gen. Sebastiani tudósítása Gérardhoz, 's egyebek). Északamerika (a' szöv. statusok crise). Belgium (körülményesb hírek Antwerpből. M. Gérard tudósítása Southoz. A' frankfurti journal elmélkedése a' fellegrár bevételéről 's egyebek. Ujabb. Pénzárfoyam.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony: Egybegyűlt Rendeink jan. 5, 6, 7 's 8iki kerületi üléseikben a' jegyzők által benyújtott üzenet- 's felírás-javaslatok meghányatásával foglalatoskodtak; nevezetesen azok elsője felszólítja a' Főrendeket, hogy viszont-üzeneteiket a' RRhez ezentul egyedül csak magyar nyelven tegyék; második állatórészeit teszi azon felírásnak, mellyben kéretik Ő Felsőge, hogy ezentul a' hozzá küldendő felírások, 's alkotandó törvényczikkelyek szinte csak magyar nyelven szerkeztessenek; harmadika a' jelen országgyűlésnek Pestre átszállittatását tárgyazza; végre 8ikán az előkelő sérelmeket (preferentialékat) érdeklő üzenet jöve vitatás alá.

Apostoli Fejdelmünk dec. 27iki határozata szerint a' nagy-váradiegyes. görög papnevelő intézet aligazgatóját Talmács Mihályt órkanonokká (chartophilax) ugyan az ottani g. e. káptalanhoz méltóztatott kegyesen kinevezni.

Pest megye jan. 9ikén tartott közgyűlésében, országgyűlési követi tudósítása következésiben elhatározá, hogy a' mostani országgyűlési követek napdíjait egyedül a' Nemesség fizesse.

N. Szombat sz. kir. városában a' lefolyt év dec. 30ikán „jót előmozdító Társaság“ név alatti egyesület szövetkezett, ugyancsak nevezetének megfelelőleg első céljául tűzvéni ki magának azon kis gyermekóvó intézet-igazgatást 's fentartatását, mellyet gróf Brunsvik Théréz 's egyéb jóttevők adakozásai 's fáradozásik 1832 nov. 4ikén, mint fels. Királynénk névnapján indítanak, 's meglehetősen szerkezenek. Gróf Apponyi Théréz sz. gróf Serbelloni asszonynak előlölvé, valamint a' többi igazgató tagok választatása is köz tetszéssel fogadtatott. Munkála-

tíró, költekezés-bevételről s' a' t. az egyesület esztendőnként nyilvános jelentést teend; a' hozzá érkezendő jóttevő adakozásokról pedig Schuster I. K. gyógyszerháros ur, mint pénztárnoka által, nyugtatványokat szolgáltató.

Az egri egyesület f. h. 6ikán nyitá meg casinoját Spécz József ur házában, hol céljához képest a' társaság több ékes szobát, valamint a' nagy bál-termet is bérlé ki, hogy már az idén is adhasson táncmultságokat, hordat e' felett minden újságot, folyóírást vagy jelesb könyvet, melly a' két hazában jelenik meg. Részvényesei már kezdetén is számosak, mit az évi részvénydíj csekélyisége (10 pengő fr.) is nagyon könnyít. Ez ugyan nagy hiányt pótol Egerben a' nemesb. társalkodásra nézve.

H. M. Vásárhelyről: Mint halad minden elő, mint emelkedik mind inkább feljebb a' mostankor szelleme, mint gyulad a' halandók kebele jobb 's nemesb. érzelmekre, bizonyosságát adák városunk előbbkelő lakosi, midőn legközelebb az ujévi tisztelkedés, 's régi szokás kellemetlen terhitől egymást fölmentvén, 's neveiket a' városban körül hordott lajstromba iktatván, a' szegények számára fölsegélésül készpénzbeli olly szép adakozásokat tevének, hogy belőlök 239 ft. 's 40 kr. gyülne össze. Ezen, az uj évi tisztelkedés és pusztá kívánások helyett, a' szegénység iránti könyörületből, az emberiségnek áldozott segedelem-pénz, azok között célirányosan fel is osztatott. Jutalmazza gazdagon a' jó 's nemes lelkű adakozókat, 's követésre méltó tettöket a' fölsegítették áldása! M.

Komlóson, Beregben ősei 's maga lakhelyén rövid betegeskedés után elhunyt m. e. dec. 7ikén tek. Komlósy László Bereg 's több vmegye' táblabirája, ki a' tiszt. megye főjegyzői 's másod-alispáni hivatalit, 1825iki

országgyűlésünkön pedig követségi megbízatását, teljes elégedésre, 's fáradhatlan szorgalmu hűséggel viselé. Ki volt legyen az üdvözült? csak az kérdendi, ki nyomtatás által nyilvánosított derék beszédeit nem ismeri; egyébiránt felvilágosult értelmének, 's polgári alkotmányunkból folyó valódi, de kicsapongásig soha sem buzgódo szabadság szeretetének, széles olvasottságának a' megyei levéltárban olly számos emlékei vannak, hogy azok nevének becsesítésére bizvást elégek. — Nagy-váradon pedig m. dec. 29-ikén pihent el az urban Miklósfy József d. szert. kánonok. A' boldogultat (az előtt szilágy-somlyói plebánus volt Krasznában szinte 20 esztendeig) példás érdemei tekintetéből fels. Urunk 6 évvel ezelőtt a' n. váradi székegyház káptalani tagjává méltatá. Szilágy-Somlyó gymnasiumát fő részben az ő munkásságának köszönheti; mert ő indítá meg annak felállítási tervét, előterjeszté felső helyekre szükségít, megnyeré az illető kormány-hivatalok eziránti egyezését, több Nagyk kedvezését, 's a' kívántató áldozatokban adakozó részvételüket; ebéli jóltevő fáradozásinak sikerét szerencsés is volt még életében szemlélni, mert elkészülvén a' gymnasiumi épület, abban már négy év óta tanítatik az ifjuság a' szebb és szelidebb tudományokra. Egyébiránt az üdvözültben az emberiség egy őszinte polgártársat, főkép a' magyarság egy derék magyart, az egyházi rend buzgó 's példás életü tagját, a' tudományok pedig egyik pártoló hívőket sáratják. Béke hamvadó poraiknak!

A U S Z T R I A.

Ő cs. kir. Felsőge dec. 17-iki legfentebb határozata szerint gr. Baillet de Latour Tódor altábornagyot (Feldmarschall-lieutenant) báró Kutschera 28-ik gyalog ezred tulajdonosává (eddig a' 3-ik pattantyus-ezredé volt); 18-iki legmagasb végzése szerint pedig Fitzgerald Simon altábornagyot, hg Rosenberg 6-ik könnyü lovag-ezred tulajdonosává, gr. Alberti Bertalan general-örnagyot gr. O'Reilly 3-ik könnyü lovag-ezred tulajdonosává; báró Minutillo Fridrik altábornagyot, báró Knesevich 3-ik vasas-ezred tulajdonosává; Mihailevich Mihály altábornagyot az 57-ik ezred tulajdonosává; végre Gil v. Rougier

Kamill altábornagyot, Rainer főherczeg 11-ik gy. ezrednek másod tulajdonosává méltóztatott kegyelmesen kinevezni. — A' többi előléptetések következők: ezredesekből general-örnagyokká lettek: Schmeling Károly, Woeber János báró, és Boyneburg Mórícz báró; alezredesből ezredessé: Boccari József; örnagyokbul alezredesekké: Manger Ferencz, Geyger Jakab, és Szerelem Antal; kapitányokbul örnagyokká: Soutter Ferencz, Solera Ferencz, Millenkovich István, és Kisfaludy János; továbbá a' hajóseregénél Paita András hajó-hadnagyságból korvett-kapitánnyá. Nyugalomba léptek: Benzur József altábornagy, Lazarich József báró alezredes, és Schön Márton, Menger Károly, Jeremich Fülöp, Antoni Venczel, Schack Károly kapitányok örnagyi czimzettel. — Stahel Károly alezredes sz. Anna orosz rendet nyert, 's legfensőbb engedelmet annak viselhetésére.

A N G L I A.

A' főváros egyházi személyei között különös figyelmet gerjeszte a' canterburyi érseknek azon, nem rég történt felszólítása a' fővárosban tartózkodó püspökökhöz, hogy egy különös ügy felett tartandó tanácskozás végett gyűlnének fel az érseki palotába Lambethbe (Londonnak egyik tája). E' felszólításra csakugyan valamennyi püspök a' nevezett helyen meg is jelent 's eddig-élé már több ízbeli tanakodást is tartottak. Az érsek titokban akará még most a' dolgot hagyni, de mind e' mellett is tudva van, hogy ezen tanakodások bizonyos javaslatok felett folynak olly, önkénytes egyházi reformok iránt, mellyeket magok az angol egyházi főpapok akarnak behozni, hogy ez által a' dolognak az alsóház által felvételését szükségtelessé 's mellözhetővé tegyék.

De mi történik most? ezt kérdi a' Courier, miután az antwerpi fellegrvár bevételét 's a' Francziák hihető visszamenetelét említi. — A' hollandi király politikája, úgy mond, ha ezt közönséges szempontokból tekintjük, olly megfoghatatlan, az antwerpi fellegrvár hosszu 's véres védelmének haszna reá nézve olly kétes, 's ez az egész dolog olly titoktele, hogy csak a' mindent megsejtő időtől kell ezen talány' fölfedését is

reménylenünk. — A' hollandi király, ugy mond a' Globe, el vala csábitva, de nem Anglia, Francia-vagy Poroszország követi által, kik inkább mindent elkövettek, hogy őt illy kétségbe esett próbától eltérítsék, hanem némelly egyes emberektől t. i. Angoloktól 's Hollandiaktól itt Angliában, kik őt szüntelen azzal bizgaták és hitegeték, hogy a' francia frigyét az Angol még nem szereti, hogy a' ministerek a' király és nép bizodalmit elvesztették 's hogy a' parlamenti választások ellenök (a' ministerium ellen) fognának kiütni. De a' folyvást magasan álló pénzbecs, 's a' mindennapi követválasztások eléggé meggyőzhettek volna a' Hollandiakat a' felől, hogy megcsalattak, 's ministeriumunk ismért caractere eleve bizonyosakká teheté vala őket, hogy az igazság ellen makacs szegültök által mit sem nyerni, ellenben Anglia nemes- és egyenességében biztok által mit sem fogtak volna veszteni. — De mikép fejezzük ki egész utálatunkat 's megvetésünket azok iránt, kik embertelen 's természetelleni dühökben azt kívánják, hogy az ostrom még tovább húzódott 's még egy szörnyű vérözönnel végződött volna! Ha lehetne azon utálatot, melyet illy vadság minden emberben gerjeszt, még nevelni, ezt csak azon képmutatás tehetné, mellyel ezen jubhörbe öltözött farkasok harcduhókat hazug békeohajtások alá rejtik. A' mi egyébiránt Poroszország viselkedését illeti e' tárgyban, az valóban becsületére válik e' nagy katonastatusnak, 's nyilvános tanuja abbéli őszinte kívánatának, hogy Europa békéje fentartassék.

Lord Palmerston egy neki és Staunton urnak adott nyilvános vendégség alkalmával Southamptonban némi nyilatkozásokat tett a' belga-hollandi ügy felett. Ő ugy mond, tökéletesen igazságosnak tartja az e' dologba történt beavatkozást, 's ugy hiszi, a' hollandi király azért nem akart egyezni, mivel azt hitte, hogy egy talán majd kiütendő közháboru (!) alkalmával 's következésben Belgiumot ismét visszanyerheti. — Anglia politikája, monda továbbad a' minister, békes és olly principiumokon épül, millyeket minden kormánynak követni kellene. Azon balgatag vádat gördítik előnkbe, hogy mi

Franciaországgal igen mély barátságba ereszkedtünk. De ezen barátság a' mi országunk javainak kedvez, 's mind a' két félnek becsületére válik. Nem értem, nem hiszem azon állitványt, hogy Anglia Franciaországnak természeti ellensége volna. Sőt miért ne volna inkább a' két legcivilisaltabb nemzet e' nap alatt, egymásnak barátja? — 's valljon nem válik e' Ő Felsége mostani kormányának becsületére, hogy azon antipathiát és szükkeblü előitéleteket, mellyek eddig a' két nemzetet egymástól távolíták, legyőzte? Bizonyosak lehetnek az urak, hogy míg Anglia 's Franciaország egymással kezét fog, míg ezen barátság a' becsülettel 's egyenességgel összeférhet — tovább nem tart pedig — 's miglen így a' polgárisodás és constitutio szerinti szabadság előhalad: addig ugyan nem fogja semmi komolyabb vagy épen közháboru Europa csendét megzavarni, 's mind addig ezen hős béke fennmaradására nagyobb 's jótékonyabb befolyással leend Anglia, mint valaha.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal des Débats következő változásokat említ, mellyek a' francia külső diplomatiában fognak legközelebb történni: Marsal Maison (most Bécsben) követül Pétervárába megy; helyébe gr. St. Aulaire (Romából) Bécsbe; e' helyett pedig gr. Latour-Maubourg megy Nápolyból Romába, 's ennek helyét ismét Durand de Mareuil ur nyeri. Végre a' berlini udvarhoz Bresson ur leend követül nevezve. — Pozzo di Borgo ur december utolsó napjaiban Párisból Londonba készült. — A' három udvar által biztosított görög kölcsönt a' párisi első bankirok nevében Aguado ur vállalta el, 's a' kölcsön két harmada (40 millio franc) valóban fel is fog vétetni; a' harmadik harmad a' görög kormány későbbi rendeletére hagyatván.

A' berryi hgné iránt, ugylátszik, semmi javaslat sem fog a' kamarákban előterjesztetni. A' Temps szerint e' fontos ügy egy külföldi követ (Apponyi) szorgalmazására mostani állapotjában mind addig, míg a' kamarák mostani ülése tart, meghagyatik, az után a' hercegné szabadon bocsátva Nápolyba vagy Bécsbe fog küldetni. — Ebből látható nyilván, mond a' Temps, hogy minis-

teriumunk a' diplomatiától semmit sem képes megtagadni, de azt nehezebb lesz talán megmutatni, hogy az igazság és törvény útjának ezen felfüggesztetése által tisztén nem lépett tal 's kötelességeit nem szegte meg. —

Párisi dec. 27diki levelek szerint oda még ekkor a' hollandi kormány tagadó válasza (Lillo és Liefkenshoek áltadatása iránt) nem érkezett meg, de gyanított. Általában a' franczia cabinet igen rosszul van a' hollandi cabinet politikájával megelégedve, 's mint mondják, jegyzéket küldé a' porosz udvarhoz, mellyben jelenti, hogy ha Holland újabb ellenségeskedést kezd Belgium ellen, a' Francziák többé nem fognak a' betörő hollandi sereg visszaűzésével megelégedni, hanem a' háborút Hollandia földére viszik. — A' lengyel comité Párisból kitiltatott. Ezen súlyos rendszabás okát 's körülményeit a' Courrier français így adja elő: Lengyelország jövődjé iránt tett egyéb hazafi munkálatai közt a' lengyel nemzeti comité egy proclamatiot is készített 's tett közzé az orosz néphez. — Ezen hirdetvény, mellyben emlékeztetés esik azon ünnepélyes ígéretekre, mellyeket Sándor és Miklós császárok a' lengyelégnek tettenek, sokezerenként lón az orosz birodalomban 's magában Lengyelországban elterjesztve. A' sz. pétervári cabinet udvarunknál ezért panaszt tett, 's hogy neki tessék, megegyezett benne kormányunk, hogy a' lengyel comité azon tagjai, kik a' hirdetvényt aláírák: u. m. Lelewel, Chodzko, Przewiski Antal, Huszniewicz, Rykaczewski, Zaliwski 's a' comité pénztárnoka Wodzinski a' fővárosból kitiltassanak. A' rendszabás, mint mondják, hosszas conferentiázás után Pozzo di Borgo és Broglie urak között fogadtatott el. Az első végre ezt mondotta volna Broglie urnak: A' Lengyelek, vagy én! — mennek el t. i. — Londonban már több napóta tudák, hogy az orosz cabinet ezt sürgeti.

General Sebastianinak mult levelünkben említett tudósítása marsal Gérardhoz eképen szól: Doel (falu) melletti major, dec. 28. 1832., estve 4 órakor. Marsal ur, a' hollandi hajócsapat 's a' liefkenshoek-i őrizet, mint előre vártam, ma reggel próbát tettek a' doeli gát ellen. Nyolcz órakor reggel, épen mi-

dőn őrhelyeimet menék szemlélni, kapám Baudisson commandans tudósítását, hogy ő megtámadtatott. Azonnal oda vezettetém magam 's ekkor kezdődött a' harc. Az egy fregát- két korvet- három gőzhajó- 's mintegy 20 álgusajkából álló flottilla leereszkedett a' folyón 's a' doeli gáttal szemben veté horgonyokat. Mindenik gőzhajón mintegy 3-400 ember leheté kiszálltatás végett. Egy időben ezekkel az árvizen is jövének sajkák katonákkal és álguykkal Liefkenshoekből, mellynek őrizete egyszersmind a' tenger felől, álgusajkák fedezete alatt, közeledett. Az árvizen érkező sajkák a' gátnak azon pontján szállíták ki embereiket, hol ez az árvizet visszatartoztató gáthoz esatlódik. Kirakván a' gőzhajók is (Lillobul hozott) minden fegyveresiket, mind ezen seregek egyszerre rohanák meg az első (legszeleső) őrhelyet, mellyet mi a' nevezett két gát kapcsolatánál állítánk fel. A' legelső puskszóra sietett az egész bataillon a' csatahely felé. Igen heves puskatüz kezdődött, de nem tartott néhány percnél tovább, midőn katonáink bayonetre keltek 's megtörvén az ellenállást, rohanó léptekkel nyomultak előre a' gáton. Ezen kemény megtámadás zavarba hozá az ellenséget, a' Hollandiak rendbomlottan kezdének hátrálni 's olly közel sarkaltatva a' mieinktől, hogy alig szállhattak hajóikra vissza. A' liefkenshoek-i őrizet ezen erőségbe visszatért, üzetve katonáinktól egész a' vár aljáig, honnan őket a' várfoki kartácstüz téríté vissza. En azonnal megrakatám a' gát mögött már előbb felállítatott banketeket 's a' hajócsapatra kezdék tüzelteni, melly csak egy pisztolylövésnyire állott előttünk. A' tűz délutáni 3 óráig tartott, ekkor a' többi hajó kötélre veté magát 's vontatva gőzhajók által a' lilloi és liefkenshoek-i álguyok fedezete alá futott. — Vesztességünk 12 halott 's 40 sebhedt, ezek közül több igen súlyos. A' két gát ellenségünk halottival el volt hintve, közöttök láttuk azon tisztet is, ki a' partra szállókat vezérlé. Azon néhány fogoly, ki kezünkre került 's kik egyébiránt mind sebhedtek, azt mondák nekem, hogy az ellenrészben 1,200 ember vala Vliessingenből, kikhez a' lilloi és liefkenshoek-i őrizetből mint-

egy 7 vagy 800 ember csatlakozott. 'S így mi 2,000 ember megrohanását, számos hajócsapat tüze által támogatott megrohanását, 6 legfelebb 700 emberrel állottuk ki 's vertük vissza. A' Hollandiak olly zavarban 's olly hirtelen nyomattak vissza, hogy sokan, kik sajkáikat többé el nem érheték, uszni kezének 's a' hullámokban veszték el. Azoknak, kik tüzünk 's bayonetteink által haltak el, számát 100ra becsülöm. E' dicső történet, melly t. i. hadi munkálatinkat Belgiumban hihetőleg bevégzi, doeli állásunkat minden további megtámadtatástól biztossá teszi. — Ugyanazon idő alatt míg mi Doelben megtámadtatánk, 100 ember Perle erőségét (francia kézben) támadá meg, de szintolly keményen visszaveretett. — Aláírva: Sebastiani. (A' hollandi ujságok doel-melletti veszteségek számát 14 halottra, közöttök 2 tiszt, 's mintegy 60 sebhedtre teszik).

Egy párisi levél dec. 29kéről közli: A' kormányhoz azon hivatalos tudósítás érkezett, hogy a' hollandi király katonáinak a' Lillo 's Liefkenshoek erősségekből a' Franciaúktól kivánt kitakarodásokat megtagadta. Mind e' mellett is a' francia éjszaki sereg visszatérend, 's a' mi ezentul még tétetni fog, az talán az egyesült flottákra bizatik; addig is Venloo és a' luxemburgi nagyhercegség a' Belgák' kezében marad. Mondják egyszersmind, hogy Lajos-Fülöp Chassé generálnak 's őrizetének Hollandiába visszatérést enged, ha becsület' szavára fogadandják, hogy ez ügyben fogolyváltás nélkül Franciaország ellen nem viselnek fegyvert. Ez hihetőleg csupán oeconomiából történik 's mivel azon nem sok alapul ha Hollandiának 4000rel kevesebb embere van; korántsem pedig az angolkövetnek Brüsselben tett protestatiója végett, mellyről a' hírlevelek regélnek, de magában nem igaz. A' pénz becese, melly tegnap e' hamis hirre alább szállott, ma ismét egyenmértékét visszanyeré. — A' diplomatiái változásokban nincs semmi nagy fontosság, 's azok általjában csak St. Aulaire ur kedviért történnek, ki néhány miniszternek személyes barátja.

É J S Z A K A M E R I K A.

A' belső dolgok Éjszakamerikában, szemlátomást, egy krízisnek főpontján áll-

nak; a' kimenetelt még ugyan tisztán nem tudhatni, annyi azonban bizonyos, hogy a' lánczolat, melly az egyesült statusokat Éjszakamerikában összetartja, szakadozni készül. A' semmisítők (Nullificierer) pártja, melly azt állítja, hogy minden egyes statusnak hatalmában áll a' szövetségi kormány' rendelésit, mellyek ezen egyes statusok' némelly érdekivel ellentétben vannak, foganatlanokká tenni — a' délcarolinai statusban jelenleg olly erőre kapott, hogy a' kormányzó közelebb mult év nov. 22kére azon statusban követgyűlést hirdetett Charlestonba tanakodás végett: mint lehessen az érintett párt alapelveit legkönnyebben megvalósítani. — A' zavargás tüzét főképen a' következő eset nevelte. Egy charlestoni kereskedőház bizonyos mennyiségű külföldi árukat azon szándékkal hozott be, hogy a' fentebbi alapelvek szerint a' behozatali vámfizetést megtagadja. E' dolog a' szövetséges ítélőszék elibe került, melly a' kereskedőházat vámfizetésre 's a' költségek' megtérítésére ítélte. Mindazáltal a' kereskedőház a' szövetségi ítélőszéket vonakodott törvényes bírójának elismérni 's midőn ezen utolsó a' portékákat, mellyek az elítelt párthoz tartoztak, nyilvános árverésre bocsátná, a' charlestoni lakosok közül nem találkozték vevő. — Azonközben a' charlestoni követgyűlés a' délcarolinai nép' nevében mult nov. 22kén egy végzést adott ki, mellynek tartalma röviden imez: Az egyesült statusok gyűlése bizonyos vámtörvények által a' külsországi gyárműveket a' belföldi manufacturák' javára főlebb szállítá, 's imígy az éjszakamerikai Constitutió alaptörvényinek ellenökre egy emberosztály' javát másoknak kárával eszközölte. E' törvények tehát, nevezet szerint az, melly 1828. maj. 19kén; 's egy másik, melly 1832. jul. 14kén hozatott 's délcarolinát tárgyazza — febr. 1sőjétől kezdve 1833 úgy tekintetnek, mint végkép eltörölttek. Azoknak további ereje és hatása különös törvények által gátoltassék meg; az ítélő bíróság e' törvényeket többé ne ismerje el 's minden nyilvános tisztségek esküvéssel kötelezzék le magokat, hogy ezen most hozott végzésnek híven fognak hódolni. Bérekesztésül kinyilatkoztatják, hogy a' délca-

rolinai nép minden kényszerítő rendszabást, mellyeket az egyesület (unio) ezen eltörölt törvények' erőben tartására talán használálandna, erőhatalommal 's ellenállással fog visszatorlani, 's ha illy rendszabások csak ugyan eszközül vétetnek, délcarolina az Egyesülettől különszakad 's e' status' lakónépe ugy tekintendi magát, mint melly az egyesülethez többé legkisebb tartozással 's kötelezéssel nincs. Mi következése leend e' nyilatkozásnak? az Éjszakamezikából érkezett utolsó hírekből még átlátni nem lehet; azonban többeket azon gondolat nyugtat-meg, hogy az Amerikaiak a' kereset' ágaihoz szítván 's pénzvágynak hódolván, irtóznak a' politikai viharoktól; hogy minden egyes embernek még mindig különféle alkalmá van sorsát biztosan javíthatni; hogy azon iszonyú nagy földtérsegek, mellyeket az Indusoktól kedvező egyezés által nyertek, minden békétlen 's politikai buzgalmú főnek jutalmas és tágos mezőt nyitnak minden munkásságra, 's imez okoknál fogvást azon reményt táplálják, hogy az unio még nem olly hamar fog megszakadni, vagy hogy illy külön szakadás, ha most megtörténnék is a' világos károk miatt csak rövid ideig tart hat. Mindazáltal nem lehetetlen, hogy a' charlestoni példa az egyesület egyéb statusiban is utánczókra talál. Georgia nem látszik ugyan a' semmisítők' alaptörvényit javalni, de mind e' mellett is könnyen hajlandó lehet, hogy a' vámtörvénynek, a' szövetségi ítélőszékek' bíróságának, az Indusok védelmezésének 's más eféle rendszabásoknak, mellyek a' Constitutióval össze nem férők, ellenszegüljön. A' többi délszaki status sem idegen a' szövetséges kormánynak ellenállani; a' közép 's legtöbb keleti status mindazáltal hajlékony lehet mind a' vámtörvényt, mind a' szövetségi kormány' rendszerét védelmezni. Illy körülmények között a' congressusra nézve az utóbbi választások zivatárosbak voltak, mint akármikor. Azonban még most is folyvást észre lehetett venni, hogy a' felindítás mesterséges azaz cselszövényes volt, hogy a' zavargásokat a' Candidatok csak bajjal hozhaták létre 's hogy a' békesség és rend a' kormánynak majd minden beavatkozása nélkül állott helyre. Ezt

korántsem Éjszakamerikának különös szerkeztetése szülé, hanem e' status' ifjusága, hol a' lakosok szelleme még általában a' materialis életen 's ennek szükségein függ, hol a' szellem a' természettel küzd 's a' philosophico-politikai speculatio mint gyömölcstelen elménczkedés megvettetik. Illy 'sehez hasonló zavarok minden régi, jelesen minden europai status, legrövidebb idő alatt tövéből kiforgatnának. Nem is kétséges többé, hogy Jackson general fog viszont praesidenssé, Buren ur pediglen alpraesidenssé választatni. Az elsőnek mind a' két házban nevedtek párthívei, 's hihetőleg most nagyobb függetlenséggel 's bátorsággal lépend-fel, mint sem korábban, midőn őt az ujlag választatás aggodalma nagyobb vigyázatra ösztönzé. (Buren ur csakugyan elválasztatott alpraesidenssé.)

Newyork nov. 19kéről. Azon hir terjedez, hogy a' praesidens rendszabásokat készül tenni, mellyeknél fogvást a' charlestoni kikötő hely ostromzár alá vétessék, 's a' semmisítők ellen Délcarolinába fegyveres csapatok küldessenek. A' Globe ezen hirt megczáfolja. „Nincs ugymond — semmi nyomosok, melly azon aggodalmat szülhesse, hogy Délcarolina a' vámtörvényeknek ellenszegülni 's a' köteles végrehajtásban erőhatalommal gátot vetni kívánjon.“ — A' charlestoni ujságok már néhány nap óta nem érkeztek meg Newyorkba, a' nélkül, hogy elmaradásuk' okát megfejtteni lehetne; hihetőleg ezen körülmény adott a' fensőbbi hirnek kelletinél nagyobb valószínűsint. —

BELGIUM.

Dec. 24ikén már belga lobogó függé az antwerpi fellegrvár falain. Ez és más nap az álgyuk, fegyverek, lö- és élelemszerek, rajzok 's a' t. adattak ált a' megbizott francia tiszteteknek itt és a' többi kis erősegekben. A' fellegrvárban mint mondják egy millió töltés (patron) 's mintegy 100 ezer kilogram puskapor találtatott. A' többi kis erőség átvételére 400 francia rendeltetett. Midőn ide a' hadiszerek átvételökre küldött néhány francia tiszttel egy hollandi tiszt is menne Antwerp városán keresztül, ezen tiszttel a' városi pór nép megtámadá 's méltalanságokkal illeté olly annyira, hogy a' fran-

ozia tiszteknek kivont karddal kelle fogoly, de már csak ezért is kiméleést érdemlő bajnoktársokat védeni. Ugyan ez történt azon sajká-flottilla néhány, belga kézbe esett, legényével is, mellyet mint említők, magok a' Hollandiak sülyesztének el. — Az illyes bánásmód nagy neheztelést gerjeszte a' francia tisztekben 's magában Leopold királyban is, mint ezt az antwerpi kormánysszék egy hirdetvényben ki is fejezé. — Zwyn-drechtben nem volt több 26 embernél, a' calloo-i redoute egészen üres volt, mindössze a' nevezett kis erősegekben 25 álgut találtak, 's 9 ezek közül az érintett sajkáké volt. — Azon költség tömérdekségét, mellybe az antwerpi fellegvár ostroma 's bevétele került, elképzelhetni abból, hogy csak egy 24 fontos álguból minden lövet 20 francba (közel 8 pengő forintba) kerül.

Dec. 25ikén estveli 11 órakor következő tudósítást bocsáta marsal Gérard marsal Soulthoz: Minister ur! Áltadatám magannak azon katonacserő jegyzékét (État der Militärmacht), melly a' fellegvár áltadatásakor annak őrizetét tevő. Ezen katonacserő 3,797 közlegény és altiszt 's 129 tisztből áll, ezen utóbbiakhoz tudatván generalmajor Favauge és maga general Chassé is. Ezekhez járul még 300 sebhedt, közülök 10 tiszt. Her-noux hajóhadnagy által kapott tudósittatás után most már bizonyost mondhatok minister urnak azon álgusajkák sorsa felől, mellyek a' capitulatioba nem foglaltattak. Bizonyos, hogy négy ezen sajkák közül a' flandriai foknál elsülyesztetett 's hogy két gőzhajót, mellyek a' barghoi szoldetben állottak, magok a' Hollandiak égettek el. A' legénység mind ezen sajkákról a' flandriai foknál szállott ki, holott most az ottani egyéb hollandi katonasággal együtt hadfogoly. — Fogadja minister ur 's a' t. Aláírva Gérard.

Dec. 24ikén estve Antwerp városának polgármestere és birái marsal Gérardhoz indultak Berchembe, hogy neki örvendezőket 's a' város nevében köszöneteket fejezzék ki. Az antwerpi, 80 hangászból álló harmoniai társaság egy csapat polgárőrséggel egyesülten a' marsal tiszteletére ugyanazon estve pompás serenadeot (estmuzsikát) 's fáklyamenetet tartott. Leopold király stab-

jával együtt ekkor Antwerpben volt; Orleans és Nemours kir. hercegek már elutaztak. Antwerpben e' következő felirás (a' királyhoz) forgott a' napokban, mellynek dec. 24 és 25ikén már számosan irák vala alá magokat: Felséges ur! Antwerp városa ma szabadult fel két évi kínos aggodalmiból. Egyike a' mi derék városi tiszteinknek, kit a' körülmények igen korán ragadának ki körünkől, nemes és élénk gondoskodásának irántunk igen szép jelét adá abban, hogy az akkori ideigleni kormánysszéktől egy végzést v. rendeletet nyereki, mellyben a' fellegvárnak lerontatása ígérteték, mihelyt abból az ellenség (a' Hollandiak) ki fognak takarodni. Mi, felséges ur, mély hódolattal azon szabadságot vesszük magunknak, hogy Felségedtől ezen rendszabás minél előbbi végrehajtását kérjük. Örökre fogja az egy olly város csendét és boldogságát biztosítani, melly iránt Felséged olly élénk részvétet volt kegyes mutatni, 's mellynek hálája akkor teljesen fölérend azon szeretettel, mellyet Felségednek eddig is áldozza. (Következnek az aláírottak). — Az antwerpi bank, melly az ostrom ideje alatt Mechelnbe vitetett, dec. 26dikán estve Antwerpbe visszatért.

A' frankfurti Journal következőleg elmélkedik az antwerpi fellegvár bevételeéről: Egy régi író (Montaigne) mondása szerint vannak harcvesztések, mellyek győzödelemhez hasonlítanak. Ezt igen jól lehet az antwerpi fellegvár bajnok őrizetére alkalmazni. Chassé szerepe (viselete) mind végig nemes és szilárd volt. Semmi fitogatás, semmi dicsekvés! Őt egyedül a' kötelesség érzete vezérlé. 'S most már kitetszik, hogy Hollandia a' maga védőiben bízhatik, 's ez neki (Hollandiának) olly moralis erőt ad, melly kétségkívül megtermi gyümölcseit. A' lápos (vizenyős) föld 's a' rossz idő akadályai nem valának képesek az ostrom sikerét hátráltatni. A' francia katonának szinte voltak kötelességei; ő azokat méltóképp teljesítette is, 's habár a' fellegvár eleste — mint mi hisszük — magát a' dolgot legkevesbé sem dönti el, legalább a' katonának nem oka. Ostromlók és ostromlottak egyiránt megtettek mindent, a' mit csak te-

hettek. — Most már a' Francziák hihetőleg visszatérnek, legalább ez egy, mint mondják, a' conventio feltételei közül. És így az expeditionnak minden sikere csak (?) az lesz, hogy a' Belgák egy omladék birtokába jutnak, melly előbb az antwerpi fellegvár volt. De Limburg, Maestricht, Luxemburg, a' Scheldén hajózhatás szabadsága, a' statusadósság megosztatása — mind ezen kérdés még oldatlan 's teljesen talán csak Vliessingennél 's Hollandia szívében fogna megoldathatni; de a' Francziák jól tudják, hogy a' berontás Hollandiába háboru-üzenet volna egész Európának 's hogy Vliessingen ostromoltatása megszakasztaná Angliával kötött szövetségét. — 'S még is azt hívék sokan, hogy az antwerpi fellegvár bevételétől függ Europa békéje. Immost ezen bevétel megtörtént, 's mi a' következtetés? Az, hogy a' Hollandiak egy fellegvárral kevesebbet bírnak 's hogy Europa most azon tüzből és erőből, mellyel az védettet, megítélheti, mikép fogná Hollandia egyéb birtokát is védni tudni. —

A' belga Moniteur írja dec. 27ikén, hogy azon hollandi tiszt, ki a' capitulatiót Haagába megvívé, Antwerpbe visszatért. Tallenay és Passy urak, kik azt francia részről kísérek, a' határnál kénytelenítették őt bevárni, minthogy a' hollandi földre be nem bocsáttattak. A' hollandi király nem akarja Lillot 's Liefkenshoeket átadni 's azt nyilatkoztatá ki, hogy ő csak erőszaknak fog engedni. — A' francia éjszaki hadsereg előbbi szállásaira (a' francia földre) visszatér, a' keleti hadosztállyal közösülésbe lép 's mostani organisatiojában megmaradva, várja be a' jövő történeteket. — Tête-de-flandrest 's a' többi kis erőseget tegnap vették ált a' Francziák; az ezekben volt őrizet hájón fog Hollandiába visszaszállíttatni. Ugyan is ezekre nézve külön capitulatio van kötve, minthogy ezen erősegek 's a' flotta egy idő óta a' fellegvártól többé nem függöttek. Koopman kapitány, ki az álguzó-sajkákat (mint irtuk) a' helyett hogy átadná, fölégette, ma a' fellegvárból Berchembe vitetett 's a' francia nagy-profosznál ül fogva, érintett viselete miatt kérdőre vonatandó.

A' fellegvári hadfogoly őrizet Dünkirchenbe fog vitetni. Dec. 26ikán indult az első, 27ikén a' második és utolsó osztály francia ezredek kísérete alatt. A' fellegvár csak utóbb u. m. dec. 31ikén fogott a' Belgáknak átadani; 's a' Courier Belge, ki ezt (dec. 30ikán) írja, nem tesz arról semmi említést, hogy a' belga őrizet mellett bizonyos számú francia katonaság is fogna ott maradni. — A' foglyokon kívül a' francia sereg még 6 álgut is visz a' fellegvárból magával, mellyeket Leopold király marsal Gérardnak ajándékozott; ezek: egy 36 fontos, 4 kisebb álgut, 's egy mozsár. Hiszik, hogy ezek egy, az éjszaki sereg di-esőítésére felállítandó emlékre fognak használtatni. —

Ujabb: Az antwerpi fellegvár decemb. 31ikén a' belga seregeknek átadott. — A' francia főhadiszállás Antwerp mellől dec. 30ikán oszlott-el, marsal Gérard 's a' fő tábornok-tisztség ugyanaz nap estve Brüsselbe érkezett. General Chassé a' fogoly őrizet második, (1,500 főből álló) részével együtt dec. 29ikén reggel indult Dünkirchen felé. — A' francia had minden hadi szereivel együtt legfőlebb is januar. 10ikeig Franciaországba fogott lenni. — Egy francia kir. ordonnance dec. 31ikéről gróf d'Argout urat nevezi belső, Thiers urat pedig kereskedésministerré, 's e' két ministeri osztály foglalatosságát úgy állapítja meg, mint azok a' mult octob. 11ike előtt voltak. Guizot a' nyilvános oktatás ministeriumát, úgy a' mint az ezen (az oct. 11iki) ordonnanceban határozottatott el, megtartja. — A' király jan. 5ikén indult Lillenek. — A' Journal des Débats dec. 30iki száma szerint a' fellegvári őrizet, mivel szavát adni nem akarta, hogy ha Hollandiába bocsáttatik, a' fenforgó belga-hollandi ügy eldöléseig Franciaország ellen harcolni nem fog, hadifoglyul marad 's Saint-Omer felé kíséretetik, mig a' kormány iránta utóbb rendelkezet teend. — A' lengyel comité említett tagjai Párisból valóban kitiltattak 's a' kijelent franczia tartományi-városokba el is indultak.

Bank-részvény jan. 8ikán 1152 ½